

EBI

**pažangiojo vertinimo metodo (AMA) papildymų ir
pakeitimų gairės**

(EBA/GL/2012/01)

Londonas, 2012 m. sausio 6 d.

EBI pažangiojo vertinimo metodo (AMA) papildymų ir pakeitimų gairės (EBA/GL/2012/01)

Gairių statusas

1. Šiame dokumente pateikiamos gairės, priimtose pagal 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (Europos bankininkystės institucijos (EBI) reglamentas), 16 straipsnį. Pagal EBI reglamento 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ir finansų rinkos dalyviai turi dėti visas pastangas, siekdami laikytis šių gairių.

2. Gairėse išdėstoma EBI nuomonė dėl tinkamos priežiūros praktikos Europos finansų priežiūros institucijų sistemoje arba dėl to, kaip taikytina Europos Sąjungos teisė konkrečioje srityje. Todėl EBI tikisi, kad visos kompetentingos institucijos ir finansų rinkos dalyviai laikysis jiems skirtų gairių, jeigu nenurodyta kitaip. Kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turi jų laikytis ir atitinkamai įtraukti jas į savo priežiūros praktiką (pvz., pakeisti teisinę sistemą arba priežiūros taisykles ir (arba) gaires arba priežiūros procesus), įskaitant kai konkrečios dokumente pateikiamos gairės visų pirma būna skirtos įstaigoms.

Pranešimo reikalavimai

3. Kompetentingos institucijos iki 2012 m. kovo 6 d. privalo pranešti EBI, ar jos laikosi arba ar ketina laikytis šių gairių, arba nurodyti nesilaikymo priežastis. Pranešimai teikiami siunčiant šių gairių V skyriuje nustatytą formą adresu compliance@eba.europa.eu. Pranešimus teikia asmenys, turintys įgaliojimus pranešti apie gairių laikymąsi savo kompetentingos institucijos vardu. Atkreipiame dėmesį, kad kitais būdais pateikti pranešimai apie šių gairių laikymąsi, kaip antai kitu elektroninio pašto adresu siunčiami pranešimai arba ne naudojantis nustatyta forma atsiųsti elektroniniai pranešimai bus atmesti kaip netinkami.

4. Ankstesnėje pastraipoje nurodytas kompetentingos institucijos pranešimas pagal EBI reglamento 16 straipsnį skelbiamas EBI interneto svetainėje.

Tolesniame gairių tekste kartais pateikiami išsamūs tam tikrų šių gairių aspektų paaiškinimai, t. y. pateikiami pavyzdžiai arba nurodoma, kuo grindžiama tam tikra nuostata. Toks paaiškinamasis tekstas pateikiamas apibrėžtuose teksto laukeliuose.

Turinys

I antraštinė dalis. Dalykas ir taikymo sritis	4
Dalykas.....	4
Taikymo sritis ir lygis	4
II antraštinė dalis. AMA metodo papildymams ir pakeitimams keliami reikalavimai	4
AMA metodo pakeitimų politika	4
AMA metodo pakeitimų kategorijos pagal jų svarbumą.....	5
AMA metodo pakeitimų politikos pateikimas.....	5
Papildymams ir reikšmingiems pakeitimams taikomos priežiūros procedūros ...	6
Svarbiems pakeitimams taikomos priežiūros procedūros	6
Nedideliems pakeitimams taikomos priežiūros procedūros	7
III antraštinė dalis. Baigiamosios nuostatos ir įgyvendinimas	7
Pereinamojo laikotarpio nuostatos	7
Taikymo terminas.....	7
1 priedas. Papildymų ir pakeitimų priskyrimo reikšmingų, svarbių ir nedidelių pakeitimų kategorijoms kriterijai	9
A) AMA metodo papildymai.....	9
B) Reikšmingi AMA metodo pakeitimai	9
C) Svarbūs AMA metodo pakeitimai	10
D) Nedideli AMA metodo pakeitimai	10

I antraštinė dalis. Dalykas ir taikymo sritis

1 straipsnis

Dalykas

Šių gairių tikslas – suderinti įstaigų vidaus tvarkos praktiką ir procedūras bei pažangiojo vertinimo metodo (AMA), taikomo operacinės rizikos kapitalo poreikiui nustatyti, papildymų ir pakeitimų priežiūrą.

2 straipsnis

Taikymo sritis ir lygis

Šios gairės skirtos kompetentingoms institucijoms ir įstaigoms, taikančioms AMA metodą operacinės rizikos kapitalo poreikiui apskaičiuoti, ir, jei AMA metodas taikomas vieningai, ES patronuojančiosioms kredito įstaigoms arba ES patronuojančiosioms finansų kontroliuojančiosioms įmonėms.

II antraštinė dalis. AMA metodo papildymams ir pakeitimams keliami reikalavimai

3 straipsnis

AMA metodo pakeitimų politika

1. Įstaiga reikiamu hierarchijos lygmeniu turėtų patvirtinti ir įgyvendinti AMA metodo papildymų ir pakeitimų vidaus politiką (AMA metodo pakeitimų politiką), taip pat AMA metodo papildymų ir pakeitimų patvirtinimo įstaigoje procedūras ir už tai atsakingus asmenis, atsižvelgdama į savo organizacinę struktūrą ir AMA metodo ypatumus.
2. Įgyvendindama AMA metodo pakeitimų politiką, įstaiga turėtų dokumentuoti planuojamų AMA metodo papildymų ir pakeitimų svarstymo ir klasifikavimo principus ir procedūras, taip pat atitinkamus galimų pakeitimų ir vidaus procesų klasifikavimo kriterijus ir atsakomybę įgyvendinant ir dokumentuojant AMA metodo papildymus ir pakeitimus.
3. Planuojami AMA metodo papildymai ir pakeitimai turėtų būti skirstomi į keturias toliau apibrėžtas (žr. 4 straipsnį) kategorijas. Pagrindiniai planuojamų AMA metodo papildymų ir pakeitimų klasifikavimo kriterijai išsamiau išdėstyti šių gairių priede. Vis dėlto įstaigos į savo AMA metodo pakeitimų politiką turėtų įtraukti tik jų konkrečiam AMA metodui taikytinus kriterijus ir parengti kitus priede neaprašytus kriterijus, atsižvelgdamos į įstaigoje taikomo AMA metodo ypatumus.
4. Be to, AMA metodo pakeitimų politikoje turėtų būti numatyta nepriklausoma planuojamų papildymų arba reikšmingų pakeitimų vidaus ar išorės peržiūra.
5. Įstaiga turėtų iš naujo apsvarstyti ir pakoreguoti AMA metodo pakeitimų politiką, kad joje atsispindėtų jos vidaus valdymo arba AMA modelio pokyčiai.

6. Įstaigoje turėtų būti nuolat atliekama nepriklausoma AMA metodo pakeitimų politikos ir jos įgyvendinimo peržiūra.

4 straipsnis

AMA metodo pakeitimų kategorijos pagal jų svarbumą

1. AMA metodo papildymai ir pakeitimai AMA metodo pakeitimų politikoje pagal svarbą turėtų būti skirstomi į šias kategorijas:
 - a. papildymai;
 - b. reikšmingi pakeitimai;
 - c. svarbūs pakeitimai;
 - d. nedideli pakeitimai.
2. Visi numatomi pakeitimai turėtų būti priskiriami kategorijoms ne atskirai, bet įvertinami atsižvelgus į kitus anksčiau padarytus, tuo pačiu metu įsigaliojančius ir ateityje planuojamus atlikti pakeitimus.
3. Kategorijos ir pirmiau nurodytų rūšių pakeitimų klasifikavimo kriterijai (kiekvienai įstaigai tinkamu mastu) turėtų būti įtraukiami į AMA metodo pakeitimų vidaus politiką. Įstaiga į šią politiką turėtų įtraukti kitus aspektus, atsižvelgdama į įstaigos vidaus valdymo ir AMA metodo ypatumus.
4. Jei pakeitimas, vertinant jį pagal faktinį kiekybinį poveikį reguliuojamam kapitalui, klasifikuojamas skirtingai nei jį vertinant pagal kokybinius kriterijus, įstaiga turėtų priskirti atitinkamą pakeitimą didesnės svarbos kategorijai.
5. Nesvarbu, kokie galimų pakeitimų klasifikavimo kriterijai numatyti tam tikros įstaigos AMA metodo pakeitimų politikoje, kompetentingos institucijos pasilieka teisę priskirti esamą AMA metodo pakeitimą kitai kategorijai ir taikyti atitinkamas priežiūros procedūras atsižvelgdamos į šias gaires.

5 straipsnis

AMA metodo pakeitimų politikos pateikimas

1. Įstaiga arba, jei AMA metodas taikomas vieningai, ES patronuojančioji kredito įstaiga ar ES patronuojančioji finansų įmonė, kompetentingai institucijai turėtų pateikti savo AMA metodo pakeitimų politiką ir bet kokius tolesnius jos pakeitimus.
2. Įstaigos, ketinančios gauti leidimą taikyti AMA metodą, kompetentingoms institucijoms kartu su kitais būtinais dokumentais taip pat turėtų pateikti AMA metodo pakeitimų politiką.

6 straipsnis

Papildymams ir reikšmingiems pakeitimams taikomos priežiūros procedūros

1. AMA metodo papildymų ir reikšmingų pakeitimų įgyvendinimą, apibrėžtą remiantis priedo A ir B skyriuose nurodytais kriterijais, turėtų aiškiai patvirtinti kompetentinga institucija. Kaip tokio aiškaus patvirtinimo procedūra galėtų būti taikoma „EBPIK patvirtinimo gairių“ nuostatose apibrėžta procedūra.

Paaiškinimas

EBPIK gairės dėl modelio patvirtinimo (paskelbtos 2006 m. balandžio 4 d.) pateikiamos Europos bankininkystės institucijos interneto svetainės skiltyje „Leidiniai“. Vertinant pavyzdinius pakeitimus ypač svarbios tos Modelio vertinimo gairių dalys, kuriose aprašomas buveinės ir priimančiosios priežiūros institucijų bendradarbiavimas, patvirtinimo procesai ir procesai po patvirtinimo (žr. 2 skyrių).

2. Įstaiga, norinti papildyti arba reikšmingai pakeisti AMA metodą, turėtų iš anksto prieš planuojamą įgyvendinimą kompetentingai institucijai paduoti prašymą ir pateikti reikiamus dokumentus, kuriais remiantis vertinama, ar papildytas arba pakeistas AMA metodas ir toliau atitinka teisės aktuose nustatytus reikalavimus, įskaitant bent jau šiuos dokumentus:
 - a. papildymo ar reikšmingo pakeitimo aprašymą;
 - b. jo pagrindimą, tikslus ir tikėtiną poveikį AMA metodo reguliuojamam kapitalui; ir
 - c. planuojamo papildymo ar reikšmingo pakeitimo nepriklausomos peržiūros ataskaitą.
3. Gavusi užpildytą prašymą, kompetentinga institucija turėtų vertinti pasiūlytą papildymą arba reikšmingą pakeitimą, pradėti atitinkamą patvirtinimo procesą ir vėliau nuspręsti, ar suteikti įstaigai leidimą įgyvendinti AMA metodo papildymus ir (arba) reikšmingus pakeitimus.
4. Prieš išduodant leidimą įgyvendinti AMA metodo papildymus ir (arba) reikšmingus pakeitimus, įstaigai gali būti nurodyta įvykdyti papildomas sąlygas (pvz., atlikti paralelinius operacinės rizikos kapitalo poreikio skaičiavimus pagal ankstesnįjį ir naująjį AMA metodą) arba įstaigai gali būti pateiktos rekomendacijos patobulinti papildytas ir (arba) reikšmingai pakeistas AMA metodo dalis. Pateikdamos tokias sąlygas ir (arba) rekomendacijas, kompetentingos institucijos turėtų jas pagrįsti ir pateikti savo argumentus.

7 straipsnis

Svarbiems pakeitimams taikomos priežiūros procedūros

1. Įstaiga, planuodama atlikti svarbų AMA metodo pakeitimą, turėtų iš anksto iki planuojamo tokio pakeitimo įgyvendinimo pradžios apie tai pranešti kompetentingai institucijai (pagal priedo C skyrių) ir pateikti reikalingus dokumentus, įskaitant planuojamo pakeitimo aprašymą, jo pagrindimą, tikslus ir tikėtiną poveikį AMA metodo reguliuojamam kapitalui.

2. Kompetentinga institucija turėtų įvertinti planuojamą AMA metodo pakeitimą ir pranešti įstaigai, ar ji prieštarauja pakeitimui, ar ne, pavyzdžiui, ji gali pateikti rekomendacijas arba nurodyti atlikti tam tikrus būtinus pataisymus, pasiūlyti patobulinti naujas ir (arba) pakeistas AMA metodo dalis arba pateikti kitus konkrečius prašymus (pvz., atlikti paralelinius operacinės rizikos kapitalo poreikio skaičiavimus pagal ankstesnįjį ir naujajį AMA metodą) ir nurodyti pateikti jų pagrindimą.
3. Įstaiga turėtų įgyvendinti svarbius reguliavimo pakeitimus tik gavusi kompetentingos institucijos patvirtinimą.
4. Jeigu kompetentinga institucija priskiria pakeitimą papildymų arba reikšmingų pakeitimų kategorijai, ji apie tai turėtų pranešti įstaigai, ir tada turėtų būti taikoma atskira oficiali prašymų pateikimo ir leidimų išdavimo tvarka, kaip nustatyta 6 straipsnyje.

8 straipsnis

Nedideliems pakeitimams taikomos priežiūros procedūros

1. Nedideli AMA metodo pakeitimai turėtų būti įtraukiami į AMA pakeitimų politiką ir tinkamai dokumentuojami.
2. Kompetentinga institucija turėtų reikalauti, kad AMA metodą taikanti įstaiga praneštų apie nedidelius pakeitimus ne rečiau kaip kartą per metus. Šie pakeitimai gali būti peržiūrimi atliekant kitas AMA metodo peržiūras, kurios nėra specialiai skirtos tokiems pakeitimams.

III antraštinė dalis. Baigiamosios nuostatos ir įgyvendinimas

9 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Įstaigos, kurioms leidimas taikyti AMA metodą išduotas iki 2011 m. gruodžio 31 d. arba kurios pateikė prašymą išduoti leidimą taikyti AMA metodą iki 2012 m. birželio 30 d., turėtų pateikti atitinkamai kompetentingai institucijai AMA metodo pakeitimų politiką ne vėliau kaip iki 2012 m. birželio 30 d.

10 straipsnis

Taikymo terminas

ES kompetentingos institucijos turėtų įgyvendinti šias gaires, įtraukdamos jas į savo priežiūros procedūras iki 2012 m. kovo 6 d. Vėliau kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaigos reikiamai laikytųsi šių gairių. Savo nacionalinėse taisyklėse kompetentingos institucijos turėtų informuoti apie tai, kokiomis priemonėmis įstaigos turi pranešti kompetentingai institucijai apie AMA metodo papildymus ir pakeitimus, ir kaip kompetentinga institucija pateikia įstaigai savo atsakymą.

1 priedas. Papildymų ir pakeitimų priskyrimo reikšmingų, svarbių ir nedidelių pakeitimų kategorijoms kriterijai

Šiame priede pateiktas atvejų priskyrimo papildymų, reikšmingų, svarbių ir nedidelių pakeitimų kategorijoms sąrašas nėra baigtinis. Šis sąrašas yra patariamojo pobūdžio ir naudotinas klasifikuojant pakeitimus pagal jų svarbą.

A) AMA metodo papildymai

1. *Vertinimo sistemos* papildymai yra šie:
 - a. pirmą kartą pradedamas taikyti AMA metodo reguliuojamo kapitalo mažinimas tikėtina nuostolių užskaitos suma;
 - b. pirmą kartą pradedamos naudoti rizikos mažinimo priemonės (pvz., draudimo ar kitos rizikos perkėlimo priemonės);
 - c. pirmą kartą pradedama vertinti diversifikacijos poveikio nauda; ir
 - d. pirmą kartą pradedamas naudoti paskirstymo grupės viduje mechanizmas.
2. Toliau nurodyti papildymai arba AMA metodo taikymo srities pakeitimai AMA metodo papildymų kategorijai turėtų būti priskiriami tik tada, jeigu jie turi svarbų poveikį įstaigos rizikos pobūdžiui:

Paaiškinimas

Apskaičiuodamos operacinės rizikos kapitalo poreikį, įstaigos turi atsižvelgti į susijungimus ir įsigijimus bei verslo vidaus struktūros pokyčius. Tai gali turėti įtakos ir AMA metodo taikymo sričiai. Jei tokie papildymai ar pakeitimai turi tik nedidelį poveikį rizikos pobūdžiui, tokius pakeitimus įstaigos gali taikyti be išankstinio leidimo ir priskirti juos svarbių ir (arba) nedidelių pakeitimų kategorijai.

- a. papildymai tose įstaigos dalyse, kurioms dar nebuvo išduotas leidimas, jei jos nebuvo įtrauktos į įgyvendinimo planą, pateiktą kartu su prašymu išduoti leidimą taikyti AMA metodą; ir
- b. taikomo dalinio naudojimo nukrypimai, susiję su tam tikromis vietomis, juridiniais vienetais ar verslo padaliniais, jei jie nebuvo įtraukti įgyvendinimo planą, pateiktą kartu su prašymu išduoti leidimą taikyti AMA metodą.

B) Reikšmingi AMA metodo pakeitimai

Reikšmingi AMA metodo pakeitimai tai:

- a. esminiai naudojamų apskaičiuoti duomenų rinkinio struktūros ir ypatybių pakeitimai (pvz., pirmą kartą pradedama naudoti naujus išorės duomenų šaltinius, vietoje anksčiau naudotų išorės duomenų šaltinių);
- b. esminiai vertinimo sistemos pakeitimai, kuriuos lėmė pasikeitusios loginės schemos ar metodai (pvz., vietoje duomenimis pagrįsto modelio pradėjus taikyti scenarijų analize pagrįstą modelį, ir atvirkščiai; keturių elementų naudojimo arba vertinimo kriterijų pakeitimai; prielaidų ir (arba) parametrų, nuo kurių priklauso įverčių pasiskirstymas, procedūros pakeitimai arba svarbūs grupės struktūros

pakeitimai (pvz., svarbių verslo padalinių, įskaitant dukterines įstaigas, pašalinimas iš modelio);

c. paskirstymo mechanizmo loginės schemas ir priemonių pakeitimai; ir

d. esminiai operacinės rizikos valdymo funkcijas atliekančio padalinio organizacinės ir operacinės struktūros pakeitimai, ypač jei jie gali neigiamai paveikti jo nepriklausomumą (pvz., yra įdiegtos priemonės, sukuriančios interesų konfliktą arba ribojančios galimybes naudotis tam tikrais ištekliais).

C) Svarbūs AMA metodo pakeitimai

Svarbūs AMA metodo pakeitimai tai:

a. įstaigos vidaus procedūrų, kuriomis reglamentuojamas vidaus nuostolių duomenų kaupimas, scenarijų analizės vykdymas, verslo aplinkos ir vidaus kontrolės veiksmų nustatymas, pakeitimai;

b. vertinimo sistemos pakeitimai, kuriuos lėmė pasikeitusios loginės schemas ar metodai ar pasikeitusi grupės struktūra (pvz., naudojamų duomenų rinkinio atskaitos datos ir (arba) stebėjimo laikotarpio pakeitimai; kriterijų ir (arba) metodų, pagal kuriuos nustatomos minimalios nuostolių ribos modeliuojant nuostolių pasiskirstymą pagrindinėje ir (arba) didelių nuokrypių zonose, pakeitimai; modelio detalizavimo lygmuo pakeitimas; kriterijų ir (arba) metodų, pagal kuriuos apibrėžiami anksčiau patvirtinti tikėtini nuostoliai, rizikos mažinimo priemonės ir pripažinta koreliacija, pakeitimai);

Paaiškinimas

Minimali nuostolių modeliavimo riba – tai nuostolių suma, iki kurios modelis yra tinkamai pritaikytas duomenims; pagrindinėje ir didelių nuokrypių zonose esanti modeliavimo riba – tai nuostolių lygmuo, skiriantis pagrindinę ir didelių nuokrypių zonas, kurioms paprastai taikomi skirtingi metodai.

c. svarbus AMA metodui įgyvendinti naudojamų informacinių technologijų sistemų, duomenų administravimo arba atskaitomybės procedūrų pertvarkymas;

d. įstaigos loginės schemas ir metodų, naudojamų AMA metodui įstaigoje vertinti ir peržiūrėti, pakeitimai;

e. pakeitimai, lemiantys didelį operacinės rizikos kapitalo poreikio nuokrypį. Nuokrypis turėtų būti skaičiuojamas lyginant kapitalo poreikį tuomet, kai naudojamas esamas AMA metodas ir siūlomas AMA metodas po pakeitimų. Jeigu AMA metodas taikomas vieningai, nuokrypis skaičiuojamas šios grupės mastu. Kompetentingos institucijos gali nustatyti ribą, apibrėžiančią, koks nuokrypis laikomas svarbiu.

D) Nedideli AMA metodo pakeitimai

Visi pakeitimai, kurie neatitinka institucijų AMA metodo pakeitimų politikoje nustatytų kriterijų, pagal kuriuos jie turi būti priskirti pirmiau apibrėžtoms kategorijoms (A–C) ir kurie nebūtų priskirti minėtoms kategorijoms net ir juos vertinant kartu su kitais pakeitimais, kaip

nurodyta gairių 4.2 punkte, turėtų būti laikomi nedideliais AMA metodo pakeitimais.